

РЕШЕНИЕ

КАРАР

27 сентябрь 2021 ел

Болгар ш.

№ 12-1

Татарстан Республикасының "Спас муниципаль районы" муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында

Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы

КАРАР ИТТЕ:

1. Татарстан Республикасының "Спас муниципаль районы" муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәне, кушымта нигезендә расларга.

2. Үз көчен югалткан дип танырга:

2.1. «Татарстан Республикасы "Спас муниципаль районы" муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2019 елның 7 октябрэндәге 42-1 номерлы Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советы карары.

2.2. Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының "Спас муниципаль районы" муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында" 2020 елның 30 гыйнварындагы 46-3 номерлы карары белән расланган "Спас муниципаль районы" муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турындагы Нигезләмәне раслау турында" 2019 елның 07 октябрэндәге 42-1 номерлы карары.

2.3. «Спас муниципаль районы Советының 2019 елның 7 октябрэндәге 42-1 номерлы карары белән расланган «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 30 апрелендәге 48-4 номерлы Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турындагы нигезләмәне раслау турында» 2019 елның 7 октябрэндәге 42-1 номерлы карары (2020 елның 30 гыйнварындагы 46-3 номерлы үзгәрешләр белән).

2.4. «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының 2019 елның 7 октябрэндәге 42-1 номерлы карары белән расланган Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 15 июнендәге 49-3 номерлы Татарстан Республикасы

Спас муниципаль районы Советының «Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында нигезләмәне раслау хакында» 2019 елның 7 октябрэндәге 42-1 номерлы карары (2020 елның 30 гыйнварындагы 46-3 номерлы, 2020 елның 30 апрелендәге 48-4 номерлы үзгәрешләре белән).

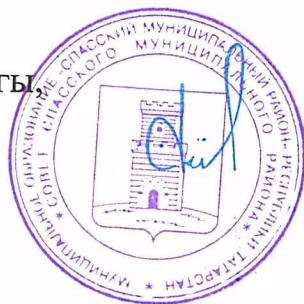
2.5. «Татарстан Республикасы «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында Нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының 2019 елның 7 октябрэндәге 42-1 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасы «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлегендә Бюджет төзелеше һәм бюджет процессы турында»гы нигезләмәгә үзгәрешләр кертү хакында Татарстан Республикасы Спас муниципаль районы Советының 2020 елның 22 октябрэндәге 2-5 номерлы карары (2020 елның 30 гыйнварындагы 46-3 номерлы, 2020 елның 30 апрелендәге 48-4 номерлы, 2020 елның 15 июнендәге 49-3 номерлы үзгәрешләре белән).

3. Нигезләмәнең 36 статьясындагы 2 пунктының 3 абзацы законлы көченә 2022 елның 1 гыйнварынан керә.

4. Әлеге карарны Спас муниципаль районының рәсми сайтында <http://spasskiy.tatarstan.ru> һәм хокукий мәгълүматның рәсми сайтында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну финанс-бюджет мәсьәләләре, икътисад һәм жирдән файдалану буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Спас муниципаль районы башлыгы,
Совет Рәисе

Ф. В. Мөхәммәтов

Спас муниципаль район Советының
2021 елның 27 сентябрэндәге 12-1 но-
мерлы карары белән расланган
кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
«СПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ» МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ
БЮДЖЕТ ТӨЗЕЛЭШЕ ҺӘМ БЮДЖЕТ ПРОЦЕССЫ ТУРЫНДА
НИГЕЗЛӘМӘ

I Кисәк. Гомуми нигезләмәләр

1 статья. Әлеге Нигезләмә белән көйләнгән хокук мөнәсәбәтләре.

Россия Федерациясе Конституциясе, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Салым кодексы, Спас муниципаль районы Уставы (алга таба - район) нигезендә Спас муниципаль районындагы бюджет корылышы һәм бюджет процессы турында әлеге Нигезләмә район бюджетын төзү, карау, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен тикшереп тору барышында, шулай ук муниципаль бурычларны үтәү һәм муниципаль бурычларны үтәү барышында бюджет хокук мөнәсәбәтләре субъектлары арасында барлыкка килә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала.

2 статья. Районда бюджет хокук мөнәсәбәтләрен гамәлгә ашыруның хокукый нигезләре

Районның бюджет хокук мөнәсәбәтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмә, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар.
Әлеге Нигезләмәдә кулланыла торган төшенчәләр һәм терминнар Россия Федерациясе Бюджет кодексы билгеләгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья. Район бюджетының хокукый формасы.

«Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлеге бюджеты (алга таба - район бюджеты) Спас муниципаль районы Советы (алга таба - район Советы) карары рәвешендә эшләнә һәм раслана.

Район бюджеты өч елга - Чираттагы финанс елына һәм план чорына төзелә һәм раслана.

Район бюджеты проектын формалаштыру Спас муниципаль районы Башкарма комитеты (алга таба - район Башкарма комитеты) тарафыннан билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләре нигезендә кабул ителә торган әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

5 статья. Районда Россия Федерациясенен бюджет классификациясен кулланы

1. Районның бюджет вәкаләтләренә район бюджетына караган өлештә Россия Федерациясе бюджет классификациясен куллану тәртибен билгеләү, деталләштерү һәм билгеләү керә.

2. Районның финанс-бюджет палатасы төп администраторлары район жирле үзидарә органнары һәм (яисә) алар карамагындагы казна учреждениеләре булган керем төрләре буенча подвидлар кодлары исемлеген раслый.

3. Районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан район бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеге һәм кодлары билгеләнә.

Район бюджеты чыгымнарының максатчан статьялары исемлеген һәм кодларын билгеләү тәртибе, аларны финанс белән тәмин итү район бюджетыннан бирелә торган максатчан билгеләнешле бюджетара субсидияләр, субвенцияләр һәм башка бюджетара трансфертлар исәбеннән гамәлгә ашырыла, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

6 статья. Бюджет процессы принциплары

Районда бюджет процессы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән Россия Федерациясе бюджет системасы принципларына нигезләнә:

- Россия Федерациясе бюджет системасының бердәмлеге;
- Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында бюджетлар кытлыкларын финанслау керемнәрен, чыгымнарын һәм чыганакларын чикләргә;
- бюджетларның мөстәкыйльлеге;
- бюджетлар кытлыкларын финанслау керемнәрен, чыгымнарын һәм чыганакларын чагылдыру тулылыгы;
- район бюджетының баланслылыгы;
- бюджет акчаларыннан файдалануның нәтижәлелеге;
- бюджетлар чыгымнарының гомуми (жыелма) каплауы;
- үтә күренмәлелек (ачыклык);
- район бюджетының дәрәслеге;
- адреслылык һәм бюджет акчаларының максатчан характерда булуы;
- бюджет чыгымнарының бирелгәнлеге;
- кассаның бердәмлеге.

7 Статья. Районда бюджет процессының төп этаплары

Районда бюджет процессы түбәндәге этапларны үз эченә ала::

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына районның социаль-иқтисади үсеш фаразларын, Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет һәм салым сәясәтенен төп юнәлешләрен эшләү;;
- район бюджеты проектын төзү;
- район бюджетын карау һәм раслау;
- район бюджеты үтәләше;
- район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү ; ;
- район бюджеты үтәләше турындагы хисапны раслау.;
- муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру.

Финанс елы календарь елына туры килә һәм 1 гыйнвардан 31 декабрьгә кадәр дәвам итә.

8 статья. Районда бюджет процессында катнашучылар

Районда бюджет процессында түбэндәгеләр катнаша:

- Спас муниципаль районы Советы;
- Спас муниципаль районы башлыгы;
- Спас муниципаль районы башкарма комитеты;
- Спас муниципаль районының финанс-бюджет палатасы;
- Спас муниципаль районының контроль-хисап палатасы;
- бюджет акчаларының баш бүлүчеләре;
- бюджет акчаларын бүлүчеләр;
- бюджет акчаларын алучылар;
- бюджет керемнәренә баш администраторлары (администраторлары);
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (администраторлары).

9 Статья. Бюджет процессында катнашучыларның бюджет вәкаләтләре.

1. Спас муниципаль районы Советы район бюджетын карый һәм аның үтәлеше турында хисап раслый, Спас муниципаль районы Советы тарафыннан үткәрелә торган тыңлаулар барышында һәм депутат гарызнамәләре белән бәйлә рәвештә район бюджетын үтәүнең аерым мәсьәләләрен үз утырышларында, комитетлар, комиссияләр, эшче төркемнәре утырышларында карау барышында тикшереп тора, тышкы муниципаль финанс контроле органнарының хокукый статусын төзи һәм билгели, Россия Федерациясә Бюджет кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясә субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренә контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенә гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясә Спас муниципаль районының бүтән норматив хокукый актлары, Россия Федерациясә Спас муниципаль районы Уставы, әлегә Нигезләмә белән, бүтән норматив хокукый актлары нигезендә башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

Спас муниципаль районы Советына, аның компетенциясә кысаларында, Россия Федерациясә Конституциясә, Россия Федерациясә Бюджет кодексы, Россия Федерациясенә һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары белән билгеләнгән бюджет мәсьәләләре буенча, аның вәкаләтләрен тәмин итү өчен, Спас муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан барлык кирәкле мәгълүмат биреләргә тиеш.

2. Спас муниципаль районы башкарма комитеты район бюджеты проектың түзүне тәмин итә, аны Спас муниципаль районы Советына раслауга кирәкле документлар һәм материаллар белән кертә, бюджетара трансфертлар бирү методикаларын һәм (яисә) тәртибен эшли һәм раслый, район бюджетын үтәүне һәм бюджет хисаплылыгын түзүне тәмин итә, Спас муниципаль районы Советына раслауга район бюджетының үтәлеше турында хисап тапшыра, муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә, Россия Федерациясә Бюджет кодексында, әлегә Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган, бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләргә гамәлгә ашыра.

3. Районның финанс-бюджет палатасы район бюджеты проектың төзи, аны Спас муниципаль районы Советына кертү өчен кирәкле документлар һәм матери-

аллар белән тапшыра, район бюджетын үтәүне оештыра, бюджет хисапчылыгын төзү тәртибен билгели, Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм (яисә) алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

4. Районның контроль-хисап палатасы Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән бюджет вәкаләтләрен, шулай ук бюджет вәкаләтләрен:

бюджет акчаларыннан файдалануның экономиясен һәм нәтижәлелеген билгеләүгә юнәлдерелгән нәтижәлелеген аудит;

район бюджеты турындагы, Россия Федерациясе бюджет законнарының башка норматив хокукый актлары проектларын, шул исәптән район бюджетының күрсәткечләренең (параметрларының һәм характеристикаларының) нигезләгән тикшерү;

муниципаль программаларга экспертиза ясау;

бюджет процессын анализлау һәм мониторинглау, бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча тикшерүләр үткөрү һәм бәяләмәләр әзерләү, шулай ук бюджет процессында ачыкланган тайпылышларны бетерү һәм аны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренең баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары (алга таба - бюджет акчаларының төп администраторлары) һәм эчке финанс аудитын гамәлгә ашыруны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

«Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда һәм «Контроль-хисап палатасы турында нигезләмәдә» билгеләнгән башка мәсьәләләр район Советының 2011 елның 14 декабрендәге 14-7 номерлы карары белән расланган.

Әлеге пунктта каралган контроль-хисап палатасының бюджет вәкаләтләре «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән нигезләмәләренә үтәп гамәлгә ашырыла.

5. Бюджет акчаларын баш бүлүчә:

расланган бюджет ассигнованиеләре һәм бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә бюджет акчаларын файдалануның нәтижәлелеген, адреслылыгын һәм максатчан характерын тәэмин итә;

үзенә буйсынган бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр исемлеген төзи;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм бюджет ассигнованиеләре чикләрендә үтәлергә тиешле чыгым йөкләмәләре реестрын алып бара;

бюджетның тиешле чыгымнарын планлаштыруны гамәлгә ашыра, бюджет ассигнованиеләрен нигезләүне тәшкил итә;

бюджет язмасын төзи, раслый һәм алып бара, бюджет ассигнованиеләрен, ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бюджет йөкләмәләре лимитларын бүлү һәм бюджетның тиешле өлешен үти;

бюджет йөкләмәләре лимитларын формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

жыелма бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

казна учреждениеләре булып торучы бюджет акчаларын алучыларның ведомство буйсынуындагы бюджет сметаларын раслау тәртибен билгели;

муниципаль биремнәрне үтәүне формалаштыра, раслый һәм контрольдә тотат; максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрне, аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне алучылар тарафыннан үтәүне тәмин итә;

бюджет акчаларын баш бүлүченең бюджет хисабын төзи;

аңа буйсынучы бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләре буенча муниципаль берәмлек исеменнән тиешенчә җавап бирә;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

6. Бюджет акчаларын бүлүче:

учреждениеләрнең, оешмаларның тиешле чыгымнарын планлаштыра;

бюджет ассигнованиеләрен, бюджет йөкләмәләре лимитларын ведомство карамагындагы бюджет акчаларын алучылар һәм бүлүчеләр буенча бүлә һәм бюджетның тиешле өлешен үти.;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә бюджет язмасын Формалаштыру һәм үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

максатчан билгеләнештәге бюджетара субсидияләрне, субвенцияләрне һәм башка бюджетара трансфертларны, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән башка субсидияләрне һәм бюджет инвестицияләрне алучылар тарафыннан аларны биргәндә билгеләнгән шартларны, максатларны һәм тәртипне үтәүне тәмин итә;

бюджет акчаларының тиешле баш күрсәтмәсендә билгеләнгән очракта һәм тәртиптә бюджет акчалары баш урнаштыручының үз карамагында булган аерым бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

7. Бюджет акчаларын алучы түбәндәге бюджет вәкаләтләренә ия:

бюджет сметасын төзи һәм башкара;

расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләре чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә һәм (яисә) башкара;

- бюджет ассигнованиеләрен куллануның нәтижәлелеген, максатчан характерын тәмин итә.;

бюджет акчаларын баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет язмасын үзгәртү буенча тәкъдимнәр кертә;

бюджет исәбен алып бара (бюджет исәбен алып баруны тәмин итә);

бюджет Хисабын формалаштыра (бюджет хисаплылыгын формалаштыруны тәмин итә) һәм бюджет акчаларын алучының бюджет акчаларын тиешле баш бүлүчегә (бүлүчегә) бюджет хисаплылыгын тапшыра;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителгән бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка вәкаләтләрен башкара.

8. Район бюджеты керемнәре баш администраторы:

бюджет керемнәре администраторлары исемлеген төзи;

касса планын төзү һәм алып бару өчен белешмәләр бирә;
бюджет керемнәре баш администраторының бюджет Хисабын формалаштыра
һәм тапшыра.;

Россия Федерациясе Бюджет кодексында, әлеге Нигезләмәдә һәм алар нигезендә кабул ителә торган бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга сала торган муниципаль хокукый актларда билгеләнгән башка бюджет вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

9. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторы:

аңа буйсынучы администраторларның исемлеген район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын төзи;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары буенча керемнәр һәм түләүләр планлаштыра (фаразлай);

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларын каплау өчен билгеләнгән ассигнованиеләрдән файдалануның адреслылыгын һәм максатчан характерын тәмин итә;

бюджет ассигнованиеләрен район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының ведомство администраторлары буенча бүлә һәм район бюджетының тиешле өлешен башкара;

район бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторының бюджет хисабын формалаштыра.

10. Район бюджеты чараларын баш бүлүченең (күрсәтмә бирүченең), район бюджеты керемнәренең баш администраторының (администраторның) бюджет вәкаләтләре эчке финанс контролен гамәлгә ашыру һәм эчке финанс аудитын финанслау чыганаклары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә билгеләнә.

10 статья. Район бюджеты керемнәре

1. Район бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары һәм башка мәжбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

11 Статья. Район бюджеты чыгымнары

1. Район бюджеты чыгымнарын формалаштыру Федераль дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен бүлешүгә бәйле чыгым йөкләмәләре нигезендә гамәлгә ашырыла, алар Россия Федерациясе законнары нигезендә чираттагы финанс елында һәм план чорында «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлеге бюджеты акчалары исәбеннән үтәлгә тиеш.

12 Статья. Резерв фонды

Район бюджетының чыгым өлешендә район Башкарма комитетының Резерв фондын булдыру күздә тотыла.

Район Башкарма комитетының Резерв фонды бюджет турындагы карар белән билгеләнә һәм чыгымнарның гомуми күләме карары белән расланган 3 проценттан артмый.

Резерв фонды акчаларын тоту тәртибе район Башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Район Башкарма комитетының Резерв фондының бюджет ассигнованиеләреннән файдалану турындагы хисап район бюджеты үтәлеше турында квартал саен һәм еллык хисапларга кушып бирелә.

13 статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру

1. Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру Россия Федерациясе законнары нигезендә башкарыла.

2. Муниципаль контрактлар, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 72 статьясындагы 3 пункттында билгеләнгән очрактардан тыш, бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә төзелә һәм түләнә.

14 Статья. Чыгым йөкләмәләре реестры

1. Районның финанс-бюджет палатасы чыгым йөкләмәләре реестрын алып барырга бурычлы.

2. Районның чыгым йөкләмәләре реестры район Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә алып барыла.

3. Районның чыгым йөкләмәләре реестры районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгына тапшырыла.

15 Статья. Район бюджеты дефициту

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына район бюджеты кытлыгы, әлеге статьяның 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә үтәп, район бюджеты турында карар белән билгеләнә.

2. Район бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яки) түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләм исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренә расланган гомуми еллык күләмнең 10 проценттан артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар гамәлгә ашырылган очракта, район бюджеты кытлыгы, кире кайтарылмый торган түләүләргә һәм (яки) түләүләргә өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренә расланган күләм исәпкә алмыйча, район бюджеты керемнәренә расланган еллык гомуми күләмнең 5 процентыннан артмаска тиеш.

Район бюджеты турында Совет карары белән район милкендәге акцияләргә һәм капиталда катнашуның башка рәвешләрен сатудан керемнәр дефицитын финанслау чыганаclarы составында расланган һәм (яисә) Район бюджеты чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларның кимүе ачыкланган очракта, район бюджеты кытлыгы әлеге пунктта күрсәтелгән кертемнәр суммалары чикләрендә һәм район бюджеты акчаларын исәпкә алу счетларында калган акчаларның кимүен арттырырга мөмкин.

3. Еллык хисап күрсәткечләргә буенча Район бюджеты кытлыгы әлеге статьяның , 2 пункттында билгеләнгән чикләүләргә туры килергә тиеш.

16 статья. Район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы

Район бюджеты кытлыгын эчке финанслау чыганаклары составына түбэндәгеләр керә:

номиналь бәясе Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләрне урнаштырудан кергән чаралар һәм аларны каплауга юнәлдерелгән чаралар арасында аерма;

кредит оешмаларының Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән һәм Район тарафыннан кире кайтарылган кредитлары арасында аерма;

Район бюджетына Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетлары тарафыннан бирелгән бюджет кредитлары белән жәлеп ителгән һәм юкка чыгарылган Район арасында аерма;

тиешле финанс елы дэвामында жирле бюджет чараларын исәпкә алу счетларында калган акчаларны үзгәртү;

жирле бюджет кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары.

Район бюджеты кытлыгын эчке финанслауның башка чыганаклары составына түбэндәгеләр керә:

район милкендә булган акцияләр сатудан һәм капиталда катнашуның башка рәвешләреннән керемнәр;

район бюджеты акчалары буенча курс аермасы;

муниципаль гарантияләрне Гарант тарафыннан үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә гарантка бенефициарның принципалга карата таләп хокукларына юл куелганда, Россия Федерациясе валютасында район гарантияләрен үтәүгә жибәрелә торган акчалар күләме;

Россия Федерациясе валютасында Районның башка бурыч йөкләмәләрен каплауга юнәлдерелә торган чаралар күләме;

юрidik затларга Россия Федерациясе валютасында район бюджетыннан бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм Район бюджетының юрidik затларга бирелгән бюджет кредитлары суммалары арасындагы аерма;

Район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелгән бюджет кредитларын кире кайтарудан алынган акчалар һәм Район бюджетыннан Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына Россия Федерациясе валютасында бирелгән бюджет кредитлары суммасы арасындагы аерма;

Район бюджетының бердәм счетыннан күчерелгән акчалар һәм район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча бердәм счетка күчерелгән чаралар арасында район бюджеты акчаларын исәпкә алу буенча операцияләр үткәргәндә аерма.

Агымдагы финанс елы башына район бюджеты акчаларының калган өлешләре муниципаль юл фондының хисап финанс елында файдаланылмаган бюджет ассигнованиеләре күләмендә агымдагы финанс елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук район Советының хокукий акты белән билгеләнә торган күләмдә муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга, шулай ук агымдагы финанс елында вакытлыча касса өзеклекләрен каплауга һәм район исеменнән товарлар белән тәэмин итүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә муниципаль контрактлар төзүгә бюджет ассигнованиеләрен арттыруга юнәлтелергә мөмкин, бу муниципаль контрактлар шартлары нигезендә хисап финанс елында түләнергә тиешле юрidik затларга субсидияләр бирү өчен бюджет ассигнованиеләре, финанс ягыннан тәэмин итү чыганагы күрсәтелгән субсидияләр булган субсидияләр алучыларның акчалата йөкләмәләрен түләү өчен

кирәкле сумма чикләрендә, күрсәтелгән максатларга файдаланылмаган бюджет ас-сигнованиеләренең калган суммасыннан артмаган күләмдә, район бюджеты ту-рындагы карарда каралган очракларда гамәлгә ашырыла.

Район бюджеты кытлыгын тышкы финанслау чыганаclarы составына түбәндәгеләр керә:

Россия Федерациясеннән чит ил валютасында һәм Район тарафыннан түләнгән, максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында бирелгән бюджет кредитлары арасында аерма;

максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Районның муниципаль гарантияләрен үтәүгә юнәлтелгән чаралар күләме, муниципаль гаранти-яләрне гарант тарафыннан үтәү принципалга карата гарантның регресс таләбе хокукын барлыкка китергән очракта;

17 статья. Районның муниципаль бурычы структурасы

Районның бурыч йөкләмәләре түбәндәге йөкләмәләр рәвешендә булырга мөмкин:

- 1) Районның кыйммәтле кәгазьләренә (муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә);
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка Россия Федерациясе валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 3) максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында Россия Федераци-ясеннән чит ил валютасында жәлеп ителгән бюджет кредитларына;
- 4) Район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында кредит оешмаларын-нан жәлеп ителгән кредитларга;
- 5) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән Район гарантияләренә (му-ниципаль гарантияләргә);
- 6) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Россия Федера-циясе чит ил валютасында бирелгән муниципаль гарантияләргә;
- 7) Россия Федерациясе Бюджет кодексын гамәлгә керткәнче барлыкка килгән һәм муниципаль бурычка кертелгән башка бурыч йөкләмәләренә.

Муниципаль бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- 1) муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;
- 3) Район тарафыннан кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;
- 5) Районның юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль эчке бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

- 1) Россия Федерациясе валютасында йөкләмәләре күрсәтелгән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр буенча бурычның номиналь суммасы;
- 2) Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме, алар буенча йөкләмәләр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән;
- 3) Район тарафыннан Россия Федерациясе валютасында йөкләмәләре күрсәтелгән кредит оешмаларыннан жәлеп ителгән кредитлар буенча төп бурыч күләме;
- 4) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме;

5) Районның Россия Федерациясе валютасында юкка чыгарылмаган башка бурыч йөкләмәләре күләме.

Муниципаль тышкы бурыч күләменә түбәндәгеләр керә:

1) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Район тарафыннан Россия Федерациясеннән жәлеп ителгән чит ил валютасында бюджет кредитлары буенча төп бурыч күләме;

2) максатчан чит ил кредитларыннан файдалану кысаларында Район тарафыннан бирелгән чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләр күләме.

Районның бурыч йөкләмәләре кыска сроклы (бер елдан ким), уртача сроклы (бер елдан биш елга кадәр) һәм озак сроклы (биштән 10 елга кадәр) булырга мөмкин.

18 статья. Россия Федерациясе валютасында чагылган Районның бурыч йөкләмәләрен туктату һәм аларны муниципаль бурычтан алу

1. Әгәр Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәсе район вәкиллеке органының муниципаль хокукый актларында каралмаган булса (Районның муниципаль хокукый актларында һәм муниципаль хокукый актларында билгеләнгән йөкләмәләргә түләүгә (кредитор тарафыннан билгеләнгән йөкләмәләр һәм муниципаль хокукый актлар үтәлмәгән) өч ел дәвамында күрсәтелмәгән очракта, күрсәтелгән йөкләмә тулысынча туктатылган дип санала һәм, әгәр Район вәкиллеке органының муниципаль хокукый актларында башкасы каралмаган булса, муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

Районның Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурыч йөкләмәләре муниципаль гарантияләргә туктатуга нигез булып торучы вакыйгалар (хәлләр) килгәндә тулысынча туктатылган дип санала һәм күрсәтелгән вакыйгалар (хәлләр) килеп житү (һөжүм итү турында белешмәләр алу) дәрәжәсе буенча муниципаль бурычтан төшереп калдырыла.

2. Жирле администрация әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацында күрсәтелгән сроклар үткәннән соң Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан төшереп калдыру турында муниципаль хокукый акт чыгара.

3. Муниципаль бурычтан төшереп калдыру Россия Федерациясе валютасында белдерелгән муниципаль бурыч йөкләмәләргә төрләргә буенча муниципаль бурыч күләменә жирле бюджет кытлыгын финанслау чыганакларында исәптән төшерү суммасын чагылдырмыйча гына, аларны исәптән төшерү суммасына киметү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Әлеге статьяның 1 пункттындагы беренче абзацының, 2 һәм 3 пунктларының гамәлдә булуы кредит килешүләргә буенча йөкләмәләргә, Россия Федерациясе, Россия Федерациясе субъектлары һәм башка муниципаль берәмлекләргә алдында муниципаль бурыч йөкләмәләргә кагылмый.

5. Реструктурлаштырылган, шулай ук юкка чыгарылган (сатып алынган) муниципаль бурыч йөкләмәләрен муниципаль бурычтан алу Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 һәм 113 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

6. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алмашу нәтижәсендә

алынган) муниципаль кыйммэтле кәгазьләрне, түләү датасы башланганчы, эмиссия шартлары нигезендә, эмитацияләгән орган тарафыннан тулысынча сатып алынган (алынган) чыгару күрсәтелгән орган карары буенча вакытыннан алда түлэнгән дип танылырга мөмкин.

Муниципаль кыйммэтле кәгазьләр эмитенты, Россия Федерациясе законнарында каралган бүтән операцияләр алмашу нәтижәсендә алынган (алынган) муниципаль кыйммэтле кәгазьләр буенча йөкләмәләрне түләү датасы житкәнчегә кадәр үтәү дип танырга хокуклы.

19 Статья. Муниципаль бурыч алулар

1. Районның муниципаль эчке бурыч алулары астында муниципаль кыйммэтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан кредитлар рәвешендә район исемненән жирле бюджетка заем акчаларын жәлеп итү аңлашыла.

2. Районның муниципаль тышкы бурыч алулары астында, Россия Федерациясе тарафыннан максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында, район исемненән федераль бюджеттан жирле бюджетка кредитлар жәлеп итү аңлана.

3. Муниципаль тышкы бурыч алулар Чираттагы финанс елына һәм план чорына Россия Федерациясенен Дәүләт тышкы бурыч алулары программасына кертелгән проектларны финанслау максатларында гамәлгә ашырыла.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм район Уставы нигезендә муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына жирле администрация (районның башкарма-боеру органы) ия.

5. Муниципаль кыйммэтле кәгазьләрне урнаштыру түбәндәге шартларны үтәгәндә район тарафыннан гамәлгә ашырыла:

1) бурыч йөкләмәләре буенча кичектерелгән бурычлар булмау.;

2) район тарафыннан кредит рейтингы Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган дәрәжәдән ким булмаган, исемлекләре Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә торган юридик затларның рейтинг гамәлләрен гамәлгә ашыручы бер яисә берничә заттан алынган.

6. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгының уртача дәрәжәсе булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пункттында каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

7. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы уртача булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль хисаплашуларны гамәлгә ашырырга, Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән муниципаль һәм тышкы алынмалар, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгән очракта гына муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы.

8. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч

тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә керткән очракта, Муниципаль бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 5 пунктында каралган районның бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләре зурлыгын арттыруга китерә торган күләмнәрдә муниципаль гарантияләр бирергә хокуклы түгел.

9. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, кредит оешмаларынан кредитлар рәвешендә һәм Районның кыйммәтле кәгазьләрен Районның бурыч йөкләмәләрен рефинанслау максатларында гына, шулай ук Районның Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан Россия Федерациясе Бюджет кодексының 1071 статьясындагы 9 пунктында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 311 статьясындагы 7 пунктында каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары рәвешендә генә муниципаль эчке үзләштерүләргә гамәлгә ашырырга хокуклы.

10. Район, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемчылар төркеменә кертелгән очракта, муниципаль тышкы бурыч алуларны гамәлгә ашырырга һәм муниципаль гарантияләргә чит ил валютасында бирергә хокуклы түгел.

11. Район, аны Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 31¹ статьясы нигезендә бурыч тотрыклылыгы түбән булган заемщиклар төркеменә керткән очракта, муниципаль эчке алынмаларны гамәлгә ашырырга, муниципаль гарантияләргә Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы тарафыннан муниципаль хисаплашулар, Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр, чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) муниципаль гарантияләр, шулай ук күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр кертелгәндә генә Россия Федерациясе валютасында бирергә хокуклы.

12. Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларынан максатчан бюджет кредитлары буенча районның Россия Федерациясе Бюджет кодексының 107¹ статьясындагы 9 пунктында каралган түләү сәләтен торгызу планы кысаларында бирелгән максатчан бюджет кредитлары буенча йөкләмәләрен реструктуризацияләүне үткөрү рөхсәт ителми.

20 Статья. Чит ил валютасында район тарафыннан бурыч алулар һәм гарантияләр бирү үзенчәлекләре

1. Район, Россия Федерациясеннән чит ил валютасында бурыч алулар башкарырга, Россия Федерациясенә чит ил валютасында өченче затлар йөкләмәләре буенча гарантияләргә бары тик Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 статьясындагы 25 пункты нигезләмәләрен исәпкә алып, жәлеп ителгән максатчан чит ил кредитларын Россия Федерациясе тарафыннан куллану кысаларында гына бирергә хокуклы.

21 статья. Муниципаль алынмаларның чик күләме

1. Тиешле финанс елына муниципаль алынмалар алуның иң чик күләме дигәндә тиешле финанс елына муниципаль эчке һәм тышкы үзләштерүләр

программалары буенча жирле бюджетка акчалар жәлеп итүнең жыелма күләме аңлашыла.

2. Жирле бюджетка акча жәлеп итү күләмнәре Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке һәм тышкы бурыч алулар программалары белән билгеләнә, һәм тиешле финанс елында акчаларны жәлеп итүнең гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга жибәрелә торган акчаларның гомуми суммасыннан һәм тиешле финанс елына жирле бюджет турында карар белән расланган районның бурыч йөкләмәләрен түләү күләмнәренән, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 103 һәм 104 статьялары нигезләмәләрен исәпкә алып, артмаска тиеш.

3. Хисап финанс елында Район хисаплы финанс елында алынган акчаларның гомуми суммасы жирле бюджет кытлыгын финанслауга юнәлдерелгән акчаларның гомуми суммасыннан һәм агымдагы финанс елына салымнарның чик күләмен киметеп, жирле бюджетның әлеге арттырып күрсәткән суммасында агымдагы елның 1 гыйнварына жирле бюджет акчаларының калган өлешен тәшкит иткән хисап финанс елы йомгалары буенча Районның бурыч йөкләмәләрен каплау күләмнәренән артып киткән очракта, агымдагы финанс елына Россия Федерациясе Бюджет кодексының 96 статьясында каралган максатларга юнәлдерелгә тиеш.

22 статья. Районның эчке һәм тышкы бурычының югары чикләре һәм бурыч тотрыклылыгы күрсәткечләренең чик күрсәткечләре

1. Жирле бюджет турындагы карар белән муниципаль эчке бурычның, муниципаль тышкы бурычның (Районның чит ил валютасында йөкләмәләре булган очракта) югарыгы чикләре, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан килүче елның 1 гыйнварына (чираттагы финанс елыннан соң килүче елның 1 гыйнварына) торышы буенча, шул исәптән Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр буенча бурычның югары чиге, чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча (Районның чит ил валютасында муниципаль гарантияләр буенча йөкләмәләре булган очракта) билгеләнә.

2. Муниципаль эчке бурыч, муниципаль тышкы бурыч чикләре (Районның чит ил валютасында йөкләмәләре булса) әлеге статьяның 4 һәм 5 пунктларында билгеләнгән чикләүләргә үтәгәндә билгеләнә.

3. Муниципаль бурыч күләме жирле бюджет турындагы карар белән чираттагы финанс елына һәм план чорына (чираттагы финанс елына) расланган жирле бюджет керемнәренең, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләреннән өстәмә нормативлары буенча салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча, жирле бюджет керемнәренең гомуми күләменнән артмаска тиеш.

Районга карата Россия Федерациясе Бюджет кодексының 136 статьясындагы 4 пункттында каралган чаралар кулланылган очракта, бурыч күләме чираттагы финанс елына һәм план чорына жирле бюджет турындагы карар белән расланган 50 проценттан артмаска тиеш (чираттагы финанс елы) жирле бюджет керемнәренең гомуми күләменнән, физик затлар керемнәренә салымнан түләүләреннән өстәмә нормативлары буенча, кире кайтарылмый торган керемнәреннән һәм (яисә) салым керемнәренең расланган күләмен исәпкә алмыйча.

4. Муниципаль бурычка хезмәт күрсәтү чыгымнары күләме түбәндәге таләпләргә үтәгәндә жирле бюджет турындагы карар белән раслана:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында) муниципаль бурычка хезмәт күрсәтүгә чыгымнар күләме чираттагы финанс елына

һәм план чорына Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы законы белән расланган Татарстан Республикасы законы яисә чираттагы финанс елына һәм план чорына җирле бюджет турындагы карар (чираттагы финанс елы) белән тиешле бюджет чыгымнарының гомуми күләменен 10 процентыннан артмаска тиеш, моңа Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан бирелә торган субвенцияләр исәбеннән башкарыла торган чыгымнар күләме керми;

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елында (чираттагы финанс елында) чираттагы финанс елының 1 гыйнварына барлыкка килгән муниципаль бурычны түләү һәм аларга хезмәт күрсәтү буенча түлөөләрнең еллык суммасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) җирле бюджет турында карар белән расланган җирле бюджетның салым, салым булмаган керемнәренен һәм Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларыннан дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан артмаска тиеш.; күрсәтелгән нисбәтне исәпләгәндә, Чираттагы финанс елы һәм план чорының һәр елы өчен килә торган елның 1 гыйнварыннан соң килүче елның 1 гыйнварыннан соң түләү вакыты белән бурыч йөкләмәләрен вакытыннан алда түләүгә җибәрелә торган түлөөләр суммасы исәпкә алынмый.

23 Статья. Чит ил валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең чит ил валютасындагы исемлеге, түбәндәге белешмәләренә күрсәтеп, үз эченә ала:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);;

2) гарантияләр һәм алар тарафыннан тәмин ителә торган йөкләмәләр буенча йөкләмәләренә валютасы;

3) гарантияләрнең гомуми күләме;

4) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

5) гарантияләренә бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Муниципаль гарантияләр муниципаль гарантия белән тәмин ителә торган йөкләмәләр белдерелгән валютада бирелә.

3. Чит ил валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.»;

24 Статья. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) чит ил максатчан кредитларын һәм (яисә) чит ил валютасында түләнә торган максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында җирле бюджетка жәлеп ителә торган бюджет кредитлары исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль тышкы бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) федераль бюджеттан чит ил максатчан кредитларын куллану кысаларында чит ил валютасында жәлеп ителә торган бюджет кредитлары буенча (чираттагы финанс

елында) жирле бюджетка акча жәлеп итү күләме һәм килеп туган бурыч йөкләмәләрен түләү сроклары (Чираттагы финанс елында);

2) Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында), максатчан чит ил кредитларын куллану кысаларында федераль бюджеттан чит ил валютасында жирле бюджетка жәлеп ителгән бюджет кредитлары буенча барлыкка килгән бурыч йөкләмәләрен түләү күләме.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль тышкы бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) жирле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

25 Статья. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы

1. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында (Чираттагы финанс елында) гамәлгә ашырыла һәм (яисә) түлэнгән тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке бурыч алулар исемлегеннән гыйбарәт.

2. Муниципаль эчке бурыч алулар программасы белән билгеләнә:

1) чираттагы финанс елында һәм план чорында (чираттагы финанс елында), тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча муниципаль эчке үзләштерүләрне башкарганда барлыкка килә торган бурыч йөкләмәләрен түләүнең жирле бюджетка акчалар жәлеп итү күләмнәре һәм иң чик сроклары;

2) Россия Федерациясе валютасында күрсәтелгән муниципаль бурыч йөкләмәләрен тиешле бурыч йөкләмәләре төрләре буенча каплау күләмнәре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) муниципаль эчке бурыч алулар программасы Чираттагы финанс елына һәм план чорына (Чираттагы финанс елына) тиешле бюджет турындагы карарга кушымта булып тора.

4. Россия Федерациясе Бюджет кодексының 105 статьясы нигезендә муниципаль эчке бурычны үткәру муниципаль эчке бурыч алулар программасында чагылыш тапмый.

26 Статья. Россия Федерациясе валютасында муниципаль гарантияләр программасы

1. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы Чираттагы финанс елында һәм план чорында бирелә торган муниципаль гарантияләрнең Россия Федерациясе валютасындагы исемлегеннән гыйбарәт, түбәндәге белешмәләрне күрсәтеп:

1) гарантиянең һәр юнәлеше (максатлары), категорияләре (төркемнәре) һәм (яисә) принципалларның һәр юнәлеше (максатлары) буенча гарантияләр күләмен күрсәтеп гарантияләү юнәлешләре (максатлары);;

2) гарантияләрнең гомуми күләме;

3) гарантның принципалларга карата регресс таләбе хокукы булу (булмау);

4) гарантияләрне бирү һәм үтәүнең башка шартлары.

2. Россия Федерациясе валютасында белдерелгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләр бары тик Россия Федерациясе валютасында гына бирелә һәм үтәлә.

3. Россия Федерациясе валютасындагы муниципаль гарантияләр программасы бюджет турындагы тиешле карарга кушымта булып тора.

27 Статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыруның чик күләмнәре Чираттагы финанс елына һәм план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) план чорының һәр елына (Чираттагы финанс елына) муниципаль кыйммәтле кәгазьләрнең номиналь хакы буенча иң чик күләме тиешле бюджет турында карар белән билгеләнгән муниципаль эчке бурычның югары чикләре нигезендә район Советы тарафыннан билгеләнә.

28 Статья. Муниципаль гарантияләр

1. Муниципаль гарантия принципалның бенефициар каршында килешүдән яки башка алыш-бирештән (төп йөкләмәдән) килеп чыккан акчалата йөкләмәләрен тиешенчә үтәүне тәмин итә.

2. Муниципаль гарантия принципал йөкләмәләрен вакытыннан алда үтәүне, шул исәптән принципалга аларны вакытыннан алда үтәү йө принципал йөкләмәләрен үтәү срогы килеп чыккан вакыйгалар (шартлар) житкән очракта да, тәмин итми.

3. Муниципаль гарантиянең язма формасы мәжбүри булып тора.

4. Муниципаль гарантия төп йөкләмә суммасы белдерелгән валютада бирелә.

5. Муниципаль гарантия буенча Гарант принципалның гарантия суммасы чикләрендә үзенә тәмин ителгән йөкләмәсе буенча субсидия жаваплылык тота.

6. Муниципаль гарантиядә күрсәтелә:

1) Гарант исеме (тиешле гавами-хокукый белем – Район) һәм Гарант исеменән гарант бирүче орган исеме;

2) бенефициар атамасы;

3) принципалның исеме;

4) тәмин ителешенә гарантия бирелә торган йөкләмә (төп йөкләмәнең исеме, төзү датасын һәм Номерын (булган очракта), төп йөкләмәнең гамәлдә булу вакытын яисә аның буенча йөкләмәләренә үтәү срогын, якларның атамаларын, төп йөкләмәнең башка мөһим шартларын күрсәтеп);

5) гарантия буенча Гарант йөкләмәләре күләме һәм гарантиянең иң чик суммасы;

6) гарантия бирү нигезләре;

7) гарантия үз көченә керү датасы яки гарантия үз көченә керә торган вакыйга (шарт);

8) гарантиянең гамәлдә булу срогы;

9) гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбен кую вакыты һәм тәртибе, гарантия очрагын билгеләү;;

10) гарантияне кире алу нигезләре;

11) Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләренә үтәү тәртибе;

12) гарантиянең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә, үтәлгәндә (туктатылганда) принципалның гарантия белән тәмин ителгән йөкләмәләренен нинди дә булса өлешендә яисә гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда гарантия суммасын киметү нигезләре;

13) гарантияне туктату нигезләре;

14) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка үзгәртелә алмый торган төп йөкләмә шартлары;

15) Гарант бенефициарга муниципаль гарантия буенча түлэнгән акчаларны каплау турында принципалга карата Гарант таләбе булу яисә булмау (гарантның принципалга карата регресс таләбе, регресс) ;

16) гарантиянең башка шартлары, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, гарантның норматив хокукый актлары, Гарант исемненән гарантия бирүче орган актлары белән билгелэнгән белешмәләр.

7. Гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукын күздә тотмаган муниципаль гарантия хужалык жәмгыятенең, акцияләренең 100 проценты (өлеше) Районга караган муниципаль унитар предприятиенең, мөлкәте Район милкендә булган муниципаль унитар предприятиенең (гарант) генә тәэмин ителә ала.

8. Муниципаль гарантиянең үз көченә керүе календарь дата белән яисә гарантиядә күрсәтелгән билгеле бер вакыйга (шартлар) житү белән билгеләнә.

9. Бенефициарның алдан язмача ризалыгыннан башка муниципаль гарантия шартларын үзгәртүгә хокуксыз.

10. Бенефициарга муниципаль гарантка карата таләпләр, күрсәтелгән хокукларны, яна хужага (сатып алуыга) облигацияләргә хокуклар күчүгә бәйле рәвештә, Россия Федерациясе законнарында билгелэнгән тәртиптә кыйммәтле кәгазьләр турындагы таләпләрне тапшырудан (күчүдән), принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәүдән тыш, гарантның алдан язма ризалыгыннан башка тапшырыла алмый.

11. Кредит (заем, шул исәптән облигация) буенча йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итүче муниципаль гарантия, муниципаль гарантиядә күрсәтелгән төп йөкләмәләр гарантының башлангыч язма ризалыгыннан башка үзгәртелгән очракта гына, кредит (заем, шул исәптән облигация), муниципаль гарантия чараларын максатчан файдаланган очракта, кредит һәм кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамә нигезендә кредит акчаларын (заем, шул исәптән облигация) файдаланган очракта һәм (яисә) кредит бирү шартнамәсендә һәм кредит буенча муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә кредит акчаларын максатчан куллануны контрольдә тоту гамәлгә ашырыла.

12. Муниципаль гарантия буенча акча түләү турындагы бенефициарның таләбе (гарантия үтәлеше турындагы бенефициарның таләбе) гарантия белән билгелэнгән очракта гына (гарантияле очрак барлыкка килгәндә) гарантка белдерелергә мөмкин. Гарантия үтәү турында бенефициарның таләпләре гарантиядә билгелэнгән тәртиптә язма рәвештә гарантка, гарантиядә күрсәтелгән документларны кертәп, күрсәтелергә тиеш.

13. Бенефициар муниципаль гарантия һәм муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгелэнгән сроктан иртәрәк гарантияне үтәү турындагы таләпләрне, шул исәптән, йөкләмә гарантияләре белән тәэмин ителгән гарантияләрен үтәү срогы якынлашып килүче дип саналган вакыйгалар (хәлләр) килеп чыккан очракта, күрсәтергә хокуксыз.

14. Гарант гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе куелу турында принципалга хәбәр итүгә һәм таләпнең күчәрмәсен принципалга тапшырырга тиеш.

15. Гарант муниципаль гарантиядә билгелэнгән срока гарантияне үтәү турында бенефициар таләпләрен, күрсәтелгән таләпкә кушымта итеп куелган документларның нигезлелек һәм гарантия шартларына һәм аңа кушып бирелгән документларның туры килү-килмәве предметын карарга тиеш.

16. Гарантияне үтәү турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар нигезсез һәм (яисә) гарантия шартларына туры килми дип таныла һәм гарант бенефициарга түбәндәге очрақларда аның таләпләрен канәгатьләндерүдән баш тарта:

1) гарантия бирелгән (гарантиянең гамәлдә булу срогы) срогы тәмамланганнан соң таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантия тапшырыла.;

2) таләп һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документлар гарантиядә билгеләнгән тәртипне бозып күрсәтелгән;

3) таләп һәм (яки) аңа кушып бирелгән документлар гарантия шартларына туры килми;

4) бенефициар принципалның принципал һәм (яки) өченче затлар тарафыннан тәкъдим ителгән принципал йөкләмәләрен тиешенчә үтәүдән баш тартты;

5) гарантиядә билгеләнгән башка очрақларда.

17. Муниципаль гарантия шартларына туры килми дип танылган очракта, гарант бенефициарның гарантияне һәм (яисә) аңа кушып бирелгән документларны үтәү турындагы таләбен канәгатьләндерүдән баш тарту турында бенефициарга хәбәр итергә тиеш.

18. Гарант бенефициар таләбенә каршы чыгарга хокуклы, алар принципал тәкъдим итә ала. Гарант, принципал алардан баш тарткан яки үз бурычын таныган очракта да, әлеге каршылыкларга хокукын югалтмый.

19. Гарантия үтәлеше турында бенефициар таләбе һәм аңа кушып бирелгән документлар муниципаль гарантиянең нигезле һәм тиешле шартларына туры килә дип танылган очракта, гарант гарантия белән билгеләнгән вакытта гарантия буенча йөкләмәне үтәргә тиеш.

20. Муниципаль гарантиядә каралган гарантның бенефициар алдындагы бурычы принципалның гарантия белән тәмин ителгән срогы чыккан йөкләмәләре күләмендә, әмма гарантия суммасыннан да артмаган күләмдә акча түләү белән чикләнә.

21. Муниципаль гарантия буенча бенефициар каршында Гарант йөкләмәсе туктатыла:

1) Гарант тарафыннан бенефициарга гарантиядә билгеләнгән күләмдә акча түләү белән;

2) гарантиядә билгеле бер вакыт үткәннән соң, ул бирелә (гарантиянең гамәлдә булу срогы);

3) принципал һәм (яисә) өченче затлар тарафыннан гарантия белән тәмин ителгән принципал йөкләмәләрен үтәү йә принципалның күрсәтелгән йөкләмәләрен башка нигезләр буенча туктатылган очракта (бенефициар тарафыннан гарантия һәм (яисә) судка гарантия үтәлеше турындагы гарантия карата таләпләр булуга карамастан);

4) бенефициарның гарантия кире кайтару һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча йөкләмәләрен гаранттан азат итү турында язма гаризасын гарантия буенча үз хокукларыннан баш тарту нәтижәсендә, принципал тарафыннан гарантия буенча бенефициарлар фактта булмаганда һәм килчәктә алар барлыкка килү өчен нигезләр булмаганда, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 115¹ статьясында каралган гарантияне гарантия кире кайтару нәтижәсендә, бенефициарның гарантия буенча үз хокукларыннан һәм (яисә) бенефициарның гарантия буенча үз йөкләмәләреннән гарантия буенча;

5) эгэр гарантия бирелгэн принципал йөкләмәсе билгелэнгән срукта барлыкка килмәсә;

6) бенефициар гарантка һәм (яки) судка гарантны үтәү турындагы гарантка таләп куйганнан соң төп йөкләмәне (шул исәптән бенефициар принципалын һәм (яисә) бенефициарны юкка чыгару белән бәйле рәвештә) туктату яисә аны гамәлдә булмаган килеш дип тану белән.;

7) бенефициарның башка затка бүтән затка күчүе яисә бенефициарга караган башка нигезләр буенча гарантка карата таләпләрнең, хокукларның һәм (яисә) төп йөкләмә буенча гарантка карата таләпләрнең (күрсәтелгән хокукларны (хокукларны һәм бурычларны) гарантның алдан язма ризалыгыннан башка (тапшыру (күчүдән) башка таләпләр яңа хужага (сатып алуыга) облигациягә хокуклар күчүгә бәйле рәвештә, принципалның (эмитентның) йөкләмәләрен үтәү гарантия белән тәэмин ителә);

8) принципал бүтән затка тапшырган яисә принципалга караган башка нигезләр буенча башка затка күчкән очракта, төп бурыч буенча принципалга караган хокуклар һәм (яисә) бурычлар (бурычлар) принципалның гарантның алдан язма ризалыгыннан башка төп йөкләмә буенча тапшырылган очракта;;

9) гарантияне чакыртып алу нәтижәсендә, гарантиядә күрсәтелгән очракларда һәм нигезләр буенча;

10) гарантиядә билгелэнгән башка очракларда.

22. Бенефициарның Гарант йөкләмәләре туктатылганнан соң гарантияне тотып калуы бенефициарның күрсәтелгән гарантия буенча нинди дә булса хокукларын сакламый.

23. Муниципаль гарантияне туктату турында мәгълүм булган Гарант бу хакта бенефициарга һәм принципалга хәбәр итәргә тиеш.

Бенефициар һәм муниципаль гарантияне чакыртып алу яисә туктатуга китерә торган хәлләр килеп чыгу турында мәгълүм булган принципал бу хакта гарантка хәбәр итәргә тиеш.

24. Эгэр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китерсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarында исәпкә алына, ә мондый муниципаль гарантия буенча йөкләмәләрне үтәү бюджет кредиты бирү буларак карала.

25. Эгэр Гарант тарафыннан муниципаль гарантияне үтәү гарантның принципалга карата регресс таләбе хокукы барлыкка килүгә китермәсә йә бенефициарның принципалга Карата таләбе хокуклары гарантка юл куелуга бәйле булмаса, мондый муниципаль гарантияне үтәү өчен акчалар тиешле бюджет чыгымнарында исәпкә алына.

26. Гарант тарафыннан гарантия буенча йөкләмәләрнең тулы күләмендә яисә нинди дә булса өлешендә үтәү өчен гарант тарафыннан түлэнгән акчалар регрессы тәртибендә Гарант тарафыннан алынган акчалар яисә гарантка бенефициарның принципалга Карата таләбе хокукын үтәү йөзеннән Гарант тарафыннан алына торган акчалар бюджет кредитларын кире кайтару буларак чагылдырыла.

27. Муниципаль гарантияләр белән тәэмин ителә торган кредит һәм заемнар (шул исәптән облигация) максатчан булырга тиеш. Кредит (облигациядән тыш) буенча йөкләмәләрне үтәүне тәэмин итә торган муниципаль гарантия кредит килешүендә (заем килешүендә) һәм (яисә) күрсәтелгән муниципаль гарантияне кре-

дитор (заем) йөкләмәләрен бирү турындагы килешүдә күрсәтелгән кредит (заем) акчаларыннан максатчан файдалануны үз ягыннан тикшереп торуну гамәлгә ашыру шарты белән бирелә."

28. Муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән йөкләмәләрне үтәмәгән яисә тиешенчә үтәмәгән очракта, кредит (заем) акчаларыннан, шул исәптән облигацион, тээмин ителгән муниципаль гарантия белән максатчан файдаланмау факты ачыкланган очракта, принципал һәм бенефициар муниципаль гарантия бирү турындагы шартнамәдә билгеләнгән җаваплылыкка ия.

29. Бенефициарлар буенча билгесез затлар даирәсе булган йөкләмәләрне тээмин итүгә бирелә торган муниципаль гарантия үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

30. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр эмиссиясе нәтижәсендә барлыкка килгән йөкләмәләр буенча муниципаль гарантияләрне бирү һәм үтәү үзенчәлекләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә.

31. Муниципаль гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән әлеге карар белән билгеләнә.

29 статья. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр

1. Район исеменнән чыгарылган кыйммәтле кәгазьләр муниципаль кыйммәтле кәгазьләр дип таныла.

2. Муниципаль кыйммәтле кәгазьләр Эмитенты булып Район уставында муниципаль алынмаларны гамәлгә ашыру хокукына ия җирле администрация чыгыш ясый.

5. Район тарафыннан чыгарылырга мөмкин булган муниципаль кыйммәтле кәгазьләренң төрләре, аларның эмиссия һәм мөрәҗәгать итү тәртибе һәм шартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнә.

30 статья. Район бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертларның рәвешләре.

Район бюджетыннан бюджетара трансфертлар түбәндәге формада бирелә: жирлекләренң бюджет тээмин ителешен тигезләүгә Район бюджетыннан дотацияләр;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 133 һәм 140 статьяларында һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.6 статьясында билгеләнгән очрактарда Район бюджетыннан шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына субвенцияләр; муниципаль берәмлекләр бюджетларына субсидияләр;

Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгеләнгән очрактарда Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр;

башка бюджетара трансфертлар.

Район бюджетыннан шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар (төзелгән килешүләр нигезендә җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлардан тыш) шәһәр, авыл җирлекләренң җирле үзидарә органнары тарафыннан район бюджетыннан шәһәр, авыл җирлекләре бюджетларына бюджетара трансфертлар бирү кагыйдәләрендә билгеләнгән шартларны үтәгәндә бирелә.

Шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган Татарстан Республикасы бюджеты, шул исәптән муниципаль районнар бюджетларына бирелә торган субвенцияләр исәбеннән район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына дотацияләр исәпләү һәм бирү буенча бирелә торган бюджетара трансфертлар (субвенцияләрдән тыш) шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар бирүнең тиешле жирле үзидарә органнары тарафыннан Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44 статьясында каралган төп шартларын үтәгән очракта бирелә.

Финанс белән тәэмин итү чыганагы максатчан билгеләнештәге субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар булган жирле бюджетлардан бюджетара трансфертлар бирү максатлары, тәртибе һәм шартлары Татарстан Республикасы законнарына һәм (яисә) башка норматив хокукый актларга таянып кабул ителгән Район Советы карарлары белән билгеләнә.»;

31 Статья. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр бирү тәртибе

1. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр район составына керүче жирлекләргә Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары таләпләре нигезендә кабул ителә торган район Советы карарлары нигезендә бирелә.

Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләрнең гомуми күләме ел саен чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты проектын төзегәндә район составына керүче жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә дотацияләрнең суммар күләме буларак һәм жирлекләрнең исәп-хисап бюджет тәэмин ителешен тигезләү критериенә ирешү зарурлыгыннан чыгып исәпләнә торган дотацияләрнең суммар күләме буларак билгеләнә., жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрне бүлү.

Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә Муниципаль берәмлекләр арасында район бюджетыннан дотацияләр бүлү, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5 пункттында билгеләнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, Татарстан Республикасы Бюджет кодексына 12 нче кушымтада билгеләнгән тәртип нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр күләме һәм бүлү Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) район бюджеты турында район Советы карары белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты проекты расланса, план чорына шәһәр, авыл жирлекләре арасында бүленмәгән бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан план чорының беренче елына расланган дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан да артмаган һәм план чорының икенче елына расланган күрсәтелгән дотацияләрнең гомуми күләменнән 20 проценттан да артмаган күләмдә раслау рөхсәт ителә.

3. Жирлекләрнең бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр, Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.1 статьясындагы 5

пунктында билгелэнгән тәртиптә бирелә торган дотацияләрдән тыш, хисаплы бюджет тәэмин ителеше районның шәһәр һәм авыл җирлекләренә хисаплы бюджет тәэмин ителешен тигезләү критерие буларак билгелэнгән дәрәжәдән артмаган шәһәр һәм авыл җирлекләренә бирелә.

Җирлекләренә исәп-хисап бюджет тәэмин ителеше, халык структурасында, социаль-икътисадый, климатик, географик һәм башка объектив факторларда һәм бер кешегә карата муниципаль хезмәт күрсәтүләр бәясенә тәэсир итә торган шартларда аермаларны исәпкә алып, шәһәр һәм авыл җирлеге бюджетыннан салым базасыннан (салым потенциалыннан) чыгып алына торган салым керемнәре һәм район җирлекләре буенча шундый ук күрсәткеч белән билгеләнә.

Хисаплы бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсе шәһәр һәм авыл җирлекләре буенча шәһәр һәм авыл җирлекләренә салым керемнәре чагыштырмасын, бюджет хезмәтләре һәм бер кешегә исәпләгәндә муниципаль хезмәт күрсәтүләр бәясенә тәэсир итүче факторларны һәм шартларны характерлаучы күрсәткечләр исемлеген тәэмин итә торган бердәм методика буенча билгеләнә һәм шәһәр һәм авыл җирлекләре өчен аерым билгеләнә ала.

Җирлекләренә хисаплы бюджет тәэмин ителеше дәрәжәсен билгеләгәндә хисап чорына факттагы керемнәр һәм чыгымнар күрсәткечләрен һәм (яисә) аерым җирлекләренә фаразлана торган керемнәре һәм чыгымнары күрсәткечләрен куллану рәхсәт ителми.

4. Әлеге статьяның 3 пунктында каралган дотацияләр бирелгән очракта, районның финанс органы җирлекләренә бюджет тәэмин ителешен тигезләүгә район бюджетыннан дотацияләр алучы муниципаль берәмлекләренә җирле администрация башлыктары (башкарма-бүлү органнары җитәкчеләре) белән җирлекнең муниципаль финансларын социаль-икътисадый үстерү һәм савыктыру чаралары күздә тотылган килешүләр төзүгә хокуклы.

Килешүләр төзү тәртибе, сроклары һәм әлеге пунктта күрсәтелгән килешүләргә таләпләр районның җирле администрациясе (Башкарма-боеру органы) тарафыннан билгеләнә.

32 Статья. Татарстан Республикасы бюджетына район бюджетыннан субсидияләр

1. Район бюджетыннан Татарстан Республикасы бюджетына субсидияләр Татарстан Республикасы Бюджет кодексының 44.10 статьясында билгелэнгән тәртиптә бирелә.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән бюджетара субсидияләр Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы нигезендә район бюджетында карала.

33 Статья. Муниципаль берәмлекләр бюджетларына район бюджетыннан субсидияләр

1. Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очрактарда һәм тәртиптә башка муниципаль берәмлекләр бюджетларына җирле эһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча җирле үзидарә органнары вәкаләтләрен башкарганда барлыкка килә торган чыгым йөкләмәләрен финанслашу максатларында район бюджетыннан субсидияләр бирелергә мөмкин.

2. Әлеге статьяда күрсәтелгән субсидияләрне бирү максатлары һәм шартлары район Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә жирле администрация арасында төзелгән килешүләр белән билгеләнә.

34 Статья. Район бюджетыннан шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына башка бюджетара трансфертлар

Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләре һәм аның тиешле Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә торган район Советы карарларында каралган очракта һәм тәртиптә шәһәр, авыл жирлекләре бюджетларына район бюджетыннан башка бюджетара трансфертлар, шул исәптән төзелгән килешүләр нигезендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бюджетара трансфертлар бирелергә мөмкин.

35 Статья . Район алдында акчалата йөкләмәләр

1. Район алдындагы акчалата бурычлар буенча бурыч-район алдында билгеле бер датага бурычлы булган акчалар суммасы.

2. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча таләпләр районның финанс активларын формалаштыра.

3. Район алдында акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны исәптән төшерү һәм торгызу кагыйдәләре (нигезләре, шартлары һәм тәртибе), Россия Федерациясе Бюджет кодексында каралган очрактан тыш, районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

4. Район алдында акчалата йөкләмәләренә (акчалата йөкләмәләр буенча бурычларны) һәм мондый йөкләмәләренә үтәүне тәмин итә торган алыш-бирешләренә исәпкә алу, шулай ук күрсәтелгән йөкләмәләр һәм алыш-бирешләр буенча таләпләрнең хокукларын гамәлгә ашыру Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 4 пункттында күрсәтелгән тиешле орган яисә Россия Федерациясе Бюджет кодексының 932 статьясындагы 5 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле зат тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Килешүдә башкача билгеләнмәгән очракта, район алдында акчалата йөкләмәләр тиешле сумманы район бюджетының бердәм санына күчерү датасыннан бирле үтәлгән булып санала.

II кискәк. РАЙОН БЮДЖЕТЫ ПРОЕКТЫН ТӨЗҮ

36 Статья. Район бюджеты проектын төзү нигезләре

1. Бюджет проекты чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү максатларында социаль-иқтисадый үсеш фаразлары нигезендә төзелә.

Бюджет проектын төзү район Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә һәм срокларда, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләрен үтәп, әлеге Нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Район бюджеты проектын төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре турында;

Россия Федерациясе Милли үсеш максатларын һәм аларга ирешү буенча ачык хакимият органнары эшчәнлегенең юнәлешләрен билгели торган документлар турында;

бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре турында.;

районның социаль-икътисадый үсеше фаразы турында;

муниципаль программаларда (муниципаль программалар проектларында, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектларында).

3. Бюджет проектын төзү өчен мәгълүмат кирәк.:

- Россия Федерациясенең Салымнар һәм җыемнар турындагы Законнары, Татарстан Республикасының салымнар һәм җыемнар турындагы законнары, салымнар һәм җыемнар турында район Советының норматив-хокукый актлары проекты эшли башлаганнан бирле гамәлдә булып килүче район Советының салымнар һәм җыемнар турындагы норматив-хокукый актлары;

- федераль, региональ, җирле салымнардан һәм җыемнардан, махсус салым режимнарында каралган салымнардан район бюджетына күчерүләр нормативлары турында.;

- Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләре бюджетларыннан бирелә торган түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча кире кайтарылмый торган керемнәр һәм (яисә) салым керемнәренең фаразланган күләмнәре.;

Россия Федерациясе бюджет системасының башка дәрәжәләреннән тапшырыла торган чыгымнар төрләре һәм күләмнәре турында.

хезмәт күрсәтүгә норматив чыгымнар.

37 Статъя. Районның социаль-икътисади үсеше фаразы

1. Районның социаль-икътисади үсеше фаразы кимендә өч ел дәвамында эшләнә.

2. Районның социаль-икътисади үсеше фаразы ел саен район Башкарма комитеты билгеләгән тәртиптә эшләнә. Районның социаль-икътисади үсеше фаразы район Советына бюджет проекты кертү турында Карар кабул итү белән бер үк вакытта Башкарма комитет тарафыннан хуплана.

3. Район бюджеты проектын төзү һәм карау барышында районның социаль-икътисади үсеш фаразын үзгәртү бюджет проектының төп характеристикаларын үзгәртүгә китерә.

38 статъя. Бюджет керемнәрен фаразлау

1. Бюджет керемнәре район бюджетының салым булмаган керемнәрен билгели торган Россия Федерациясе законнарының, Татарстан Республикасы законнарының һәм район Советының муниципаль хокукый актларының район Советына җирлек бюджеты турындагы карар проекты кертелгән көнгә гамәлдә булган шартларда районның социаль-икътисадый үсеше фаразы нигезендә фаразлана.

2. Җирле салымнар турында карарларга үзгәрешләр кертү хакында район Советы карарлары, җирле бюджетларның керемнәрен үзгәртүгә китерүче, чираттагы финанс елында һәм план чорында үз көченә керүче бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга салучы Совет карарлары чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турында карар проекты кертелгәнче 10 көннән дә соңга калмыйча район Советына кабул ителергә тиеш.

3. Район Советы тарафыннан район бюджеты керемнэренең гомуми күләмен үзгәртүгә китерә торган һәм район Советында каралуга район бюджеты турында карар кертелгәннән соң кабул ителгән норматив хокукый актларның нигезләмәләре ағымдагы финанс елына һәм план чорына бюджетка үзгәрешләр кертелгәндә чираттагы финанс елында, ағымдагы финанс елына һәм план чорына ағымдагы финанс елы күрсәткечләре өлешендә исәпкә алына.

39 статья. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру

1. Бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру гамәлдәге һәм кабул ителә торган йөкләмәләренә үтәүгә бүленгән финанс-бюджет палатасында билгеләнгән методика тәртибендә һәм нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет учреждениеләре тарафыннан муниципаль хезмәтләр күрсәтүгә (эшләр башкаруга) бюджет ассигнованиеләрен планлаштыру, чираттагы финанс елына һәм план чорына муниципаль биремне исәпкә алып, шулай ук аны хисап финанс елында һәм ағымдагы финанс елында үтәүне исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

40 статья. Муниципаль программалар

1. Муниципаль программалар районның башкарма комитеты тарафыннан раслана.

Районның муниципаль программаларын гамәлгә ашыру сроклары үзләре билгели торган тәртиптә районның башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Районның муниципаль программаларын эшләү һәм күрсәтелгән программаларны формалаштыру һәм гамәлгә ашыру турында карарлар кабул итү тәртибе район башкарма комитетының муниципаль хокукый акты белән билгеләнә.

2. Районның муниципаль программаларын гамәлгә ашыруны финанс ягыннан тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләме, программаны раслаган муниципаль хокукый акт нигезендә бюджет чыгымнарының һәр максатчан маддәсе буенча район бюджеты турындагы карар белән раслана.

Чираттагы финанс елыннан башлап гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә торган муниципаль программалар, шулай ук районның элек расланган муниципаль программаларына үзгәрешләр районның башкарма комитеты билгеләгән срокларда расланьрга тиеш.

Районның муниципаль программалары үз көченә кергән көннән алып ике айдан да соңга калмыйча район бюджеты турындагы карарга туры китерелергә тиеш.

3. Һәр муниципаль программа буенча ел саен аны гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген бәяләү уздырыла. Күрсәтелгән бәяләүне үткөрү тәртибе һәм аның критерийлары районның башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

Күрсәтелгән бәяләү нәтижәләре буенча районның башкарма комитеты тарафыннан районның элек расланган муниципаль программасының чираттагы финанс елыннан башлап туктату яисә үзгәртү кирәклегенә турында, шул исәптән район муниципаль программасын гамәлгә ашыруны финанс белән тәмин итүгә бюджет ассигнованиеләре күләмен үзгәртү кирәклегенә хакында карар кабул ителергә мөмкин.

41 Статья. Муниципаль юл фонды

1. Муниципаль юл фонды-гомуми файдаланудагы автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген финанс ягыннан тәмин итү, шулай ук күпфатирлы йортлар-

ның ишегалды территорияләрен, торак пунктларның күпфатирлы йортларының ишегалды территорияләренә керү юлларын капитал ремонтлау һәм ремонтлау максатларында район бюджеты акчаларының бер өлеше.

2. Муниципаль юл фонды карар белән төзелә (район бюджеты турындагы Карардан тыш).

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре күләме әлеге пунктның беренче абзацында күрсәтелгән Совет карары белән билгеләнгән район бюджеты керемнәренә кимендә фаразлана торган күләме күләмендә чираттагы финансы елына һәм план чорына район бюджеты турында карар белән раслана:

автомобиль бензинына акцизлар, турыдан-туры куылган бензин, дизель ягулыгы, Россия Федерациясе территориясендә житештерелә торган дизель һәм (яисә) карбюратор (инжектор) двигательләр өчен мотор майлары;

муниципаль юл фонды булдыруны күздә тоткан Совет карары белән расланган район бюджетына бүтән керемнәреннән керткән акчалар.

Муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен формалаштыру һәм куллану тәртибе Совет карары белән билгеләнә.

Агымдагы финансы елында файдаланылмый торган муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләре чираттагы финансы елында муниципаль юл фондының бюджет ассигнованиеләрен арттыруга юнәлдерелә.

42 Статья. Район бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары.

Район бюджеты проектын төзү тәртибе һәм сроклары район Башкарма комитеты тарафыннан бюджет законнары һәм район Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән таләпләрне үтәп билгеләнә.

III Кисәк. БЮДЖЕТ ТУРЫНДА КАРАР ПРОЕКТЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ

43 Статья. Бюджетны карау һәм раслау нигезләре

1. Район бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренә гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профицит), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләр керә.;

1.1. Район Советы карарында, әгәр алар Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы бюджеты турында Татарстан Республикасы Законы, Татарстан Республикасы законнары һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә кабул ителгән муниципаль хокукый актларда билгеләнмәгән очракта, жирлек бюджетлары арасында керемнәренә бүлү нормативлары булырга тиеш.

2. Район бюджеты турындагы карар белән түбәндәгеләр раслана:

- бюджет керемнәренә баш администраторлары исемлегә;
- бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының баш администраторлары исемлегә;

- бюджет ассигнованиеләрен чираттагы финансы елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статъялары (муниципаль программалар һәм эшчәнлекнең программага карамаган

юнәлешләре) буенча, чыгымнар төрләре төркемнәре буенча, чыгымнар төрләре төркемнәренә бүлү

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

- гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә жибәрелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме;

- чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме;

- чираттагы финанс елына һәм план чорының беренче елына бюджет расланган (расланган) чыгымнарның гомуми күләме бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 2,5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), план чорының икенче елында бюджет чыгымнарының гомуми күләменә кимендә 5 проценты күләмендә (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбеннән каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) расланган (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча);

- чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары;

- муниципаль эчке бурычның иң югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның иң югары чиге, елның 1 гыйнварына, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел арта баруына карап, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиге күрсәтеләп;

- ассигнованиеләр күләме һәм аларны юл фонды буенча бүлү;

- район бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән башка күрсәткечләре.

3. Чираттагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карар проекты расланган бюджетның планлы чор параметрларын үзгәртү һәм аларга район бюджеты проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Район бюджетының план чорының параметрларын үзгәртү район Советының муниципаль хокукый акты нигезендә башкарыла.

Район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы күрсәткечләрен үзгәртү расланган бюджет ассигнованиеләрен арттыру яисә кыскарту яисә район бюджетының өстәмә максатчан статьялары һәм (яки) чыгымнар төрләре буенча бюджет ассигнованиеләре чыгымнарын ведомство структурасына кертү юлы белән гамәлгә ашырыла.

4. Шартлыча расланган (расланган) чыгымнар дигәндә, бюджет чыгымнары классификациясе нигезендә план чорында бүленмәгән бюджет ассигнованиеләре аңлашыла.

5. Район бюджеты турындагы карар белән бюджет керемнәреннән район бюджеты чыгымнарының тиешле бюджет ассигнованиеләреннән һәм (яисә) гомуми күләменнән тыш, чираттагы финанс елыннан башлап кертелгә (бюджетта чагылдырылырга) тәкъдим ителә торган аерым төр салым булмаган керемнәр буенча файдалану каралырга мөмкин.

44 статья. Район бюджеты проекты белән бер үк вакытта тапшырыла торган документлар һәм материаллар

Районның чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта район Советына түбәндәгеләр тапшырыла:

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм районның салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
- агымдагы финанс елның узган чорында районның социаль-иқтисадый үсешенә яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында районның социаль-иқтисадый үсешенә көтелгән нәтижәләре;
- районның социаль-иқтисадый үсеш фаразын;
- чираттагы финанс елына һәм план чорына районның берләштерелгән бюджетының төп характеристикаларын фаразлау (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты (профициты));
- район бюджеты проектына аңлатма язуы;
- бюджетара трансфертларны бүлүнең методикалары (методикалары проектлары) һәм исәпләре;
- муниципаль эчке бурычның югары чиге һәм (яисә) муниципаль тышкы бурычның югары чиге, чираттагы финанс елыннан һәм план чорының елдан-ел арта барган елның 1 гыйнварына торышы буенча;
- агымдагы финанс елына бюджетның көтелгән үтәлешен бәяләү;
- күрсәтелгән бюджет сметаларына карата финанс-бюджет палатасы белән каршылыklar барлыкка килгән очракта район Советы, Контроль-хисап палатасы тарафыннан тәкъдим ителгән күрсәтелгән органнарның бюджет сметалары проектлары;
- башка документлар һәм материаллар.

45 Статья. Район Советына бюджет турында карар проекты керту

1. Район Башкарма комитеты житәкчесе Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турындагы карар проекты район Советына 15 ноябрьдән дә соңга калмыйча карый.

2. Чираттагы финанс елына һәм план чорына Спас муниципаль районы бюджеты турында район Советы карары проекты белән расланган план чорының тиешле бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерү һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслау күздә тотыла

3. Спас муниципаль районы бюджетының расланган чорының параметрларын төгәлләштерү күздә тотыла:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына Спас муниципаль районы бюджеты турында карар проекты карау предметы булып торган төгәлләштерелгән күрсәткечләренә раслау ;

- Спас муниципаль районы бюджеты чыгымнарының ведомство структурасының расланган күрсәткечләрен арттыруны яки киметүне раслау йә аңа өстәмә максатчан статьялар һәм (яки) тиешле бюджет чыгымнары төрләре буенча бюджет ассигнованиеләрен керту.

4. Чираттагы финанс елында һәм план чорында бюджет ассигнованиеләренә иң чик күләме Спас муниципаль районының чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәмин итү өчен житәрлек булмаган очракта, Башкарма комитет Чираттагы финанс елында һәм план чорында район Советының чираттагы финанс елында һәм (яисә) план чорында финанслау чыганаclarы белән тәмин ителмәгән аерым ни-

гезлэмэләрәнең үз көченә керүе (гамәлен туктатып тору) срокларын үзгәртү турында район Советы карарлары проектларын район Советына кертә.

46 Статья. Район Советы бюджеты турында карар проектыны карау

1. Чираттагы финанс елына район бюджеты турындагы карар проекты кертелгәннән соң 2 эш көне дәвамында район Советы Рәисе аны район Контроль-хисап палатасына экспертиза үткөрү өчен жиберә.

Районның контроль-хисап палатасы 10 эш көне дәвамында бюджет турындагы карар проекты турында бәяләмә эзерли.

Район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе район Советы депутатлары тарафыннан район бюджеты турындагы карар проектына төзәтмәләр эзерләгәндә исәпкә алына.

2. Кертелгән карар проекты турында чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджеты, район Контроль-хисап палатасы бәяләмәсе белән район Советының даими комиссияләренә, шулай ук район Советы депутатларына карауга жиберелә, бастырып чыгарыла массакүләм мәгълүмат чараларында, тикшерелә гавами тыңлауларда.

3. Район бюджеты турындагы карар проекты буенча килешмәгән сораулар килеп туган очракта, район Советы Рәисе карары белән килештерү комиссиясе төзелергә мөмкин, аңа район Башкарма комитеты һәм район Советы вәкилләре бер үк санда керә.

Килештерү комиссиясе бәхәсле мәсьәләләрне карый.

Район бюджеты турында карар бер укылышта кабул ителә.

4. Район Советы тарафыннан кабул ителгән чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар 2 эш көне дәвамында район Советы Рәисенә кул кую өчен жиберелә. Район бюджеты турындагы карар рәсми басылып чыгарга тиеш.

47 Статья. Чираттагы финанс елына бюджет турында Карар кабул итү сроклары һәм чираттагы финанс елына бюджет турында карар проектыны кабул итү нәтижәләре

1. Район бюджеты турында Карар кабул ителергә тиеш каралды, расланган район Советы, имзаланган район Советы Рәисе, чираттагы финанс елы башланганчы.

Районның жирле үзидарә органнары бюджет турындагы карарны үз вакытында карауны, раслауны, имзалауны һәм халыкка житкерүне тәмин итү буенча үз компетенциясе чикләрендә төрле чаралар күрергә тиеш.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет турында карар финанс елы башыннан үз көченә кермәгән очракта, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнгән кысаларда бюджет белән вакытлыча идарә итү режимы кертелә.

IV кисәк. РАЙОН БЮДЖЕТЫ ҮТӘЛЭШЕ

48 Статья. Бюджетны үтәү нигезләре

1. Район бюджетының үтәлеше район Башкарма комитеты тарафыннан тәмин ителә.

2. Район бюджетының үтәлешен оештыру районның финанс-бюджет палатасына йөкләнә.

3. Район бюджетын үтәү жыелма бюджет язмасы һәм касса планы нигезендә оештырыла.

Район бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.

Район бюджеты үтәлешенә касса хезмәте казначылык органнары тарафыннан башкарыла.

49 Статъя. Бюджетның жыелма бюджет язмасы

1. Жыелма бюджет язмасын төзү һәм алып бару, аңа үзгәрешләр кертү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә һәм район бюджеты акчаларын баш бүлүчеләр, бүлүчеләр һәм алуучылар игътибарына житкерелә.

2. Район бюджетының жыелма бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү районның финанс-бюджет палатасы житәкчесе тарафыннан башкарыла.

3. Район бюджетының жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре район бюджеты турындагы карарга туры килергә тиеш.

4. Район бюджетының расланган жыелма бюджет язмасы район Советына һәм районның Контроль-хисап палатасына жибәрелә.

50 Статъя. Касса планы

Районның касса планы астында агымдагы финанс елында район бюджетына керемнәрнең һәм район бюджетыннан бердәм бюджетның фаразланган халәтен, вакытлы касса аермасын һәм вакытлыча буш акчаларның күләмен билгеләү максатларында күчерелгән акчаларның фаразын аңлылар .

Районның финанс-бюджет палатасы касса планын төзү һәм алып бару тәртибен, шулай ук бюджет акчаларын баш бүлүчеләр, бюджет керемнәренә Баш администраторлары, бюджет кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары касса планын төзү һәм алып бару өчен кирәкле белешмәләренә составын һәм срокларын билгели.

Касса планын төзү һәм алып бару районның финанс-бюджет палатасы тарафыннан башкарыла.

51 статъя. Керемнәр буенча район бюджетын үтәү

Район бюджетын керемнәр буенча үтәү түбәндәгеләрне күздә тотат:

- Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә район бюджетына салым, жыемнар һәм башка керемнәр бүлүдән доходларны район бюджетының бердәм сетына кертү;

- артык бүленгән суммаларны күчерү, артык түләнгән яисә артык түләтелгән суммаларны кире кайтару, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган өчен һәм артык түләтелгән суммаларга исәпләнгән процентлар суммаларын күчерү;

- салымнар һәм жыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә артык түләнгән яки артык алынган суммаларны исәпкә алу;

- район бюджетының керемнәр администраторы тарафыннан район бюджетына түләүләр билгеләү.

- артык бүленгән суммаларны, артык түләнгән яисә артык түләнгән салымнар, жыемнар һәм башка түләүләр суммаларын кире кайтару (зачет, төгәлләштерү) өчен кирәкле чараларны, шулай ук мондый кире кайтаруны вакытында башкармаган

өчен процентлар суммаларын һәм артык алынган суммаларга исәпләнгән процентларны Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирле бюджетның бердәм сөтыннан күчерү.

52 Статъя. Район бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше

1. Район бюджетының чыгымнар буенча үтөлеше, бюджет законнары һәм әлеге Нигезләмә таләпләрен үтәп, Финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджетның чыгымнар буенча үтөлешен күздә тотта:

- Бюджет йөкләмәләрен кабул итү;
- акчалата йөкләмәләрне раслау;
- акчалата йөкләмәләрне түләүне санкцияләү;
- акчалата йөкләмәләрнең үтөлешен раслау.

Бюджет акчаларын алуы агымдагы финанс елында аңа житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары чикләрендә бюджет йөкләмәләрен кабул итә.

Бюджет акчаларын алуы бюджет йөкләмәләрен муниципаль контрактлар, физик һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр белән бүтән шартнамәләр төзү юлы белән яисә законнар, башка хокукый актлар, килешү нигезендә кабул итә.

3. Бюджет акчаларын алуы казначылык түләүләрен башкару турындагы күрсәтмәләргә (алга таба – күрсәтмә) һәм аларны түләүне санкцияләү өчен кирәкле күрсәтмәләргә туры китереп, бюджет акчалары хисабына акча йөкләмәләрен түләү бурычын раслый.

4. Акчалата йөкләмәләрне үтәүне раслау физик яки юридик затлар файдасына бердәм бюджеттан, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары файдасыннан акчаларны күчерүне раслый торган күрсәтмәләр, шулай ук бюджет акчаларын алучыларның акчалата йөкләмәләрен үтәү буенча акчалата булмаган операцияләр үткәрүне раслый торган башка документларны тикшерү нигезендә гамәлгә ашырыла.

53 Статъя. Бюджет язмасы

1. Аларга үзгәрешләр кертүне дә кертәп, баш бүлүчеләрнең (бүлүчеләрнең) бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе Финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнә.

2. Район бюджеты акчаларын баш бүлүчеләрнең бюджет язмалары жыелма бюджет язмасы белән расланган бюджет ассигнованиеләре һәм финанс-бюджет палатасы тарафыннан расланган бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Район бюджеты акчаларын бүлүчеләрнең бюджет язмалары бюджет ассигнованиеләре һәм аларга житкерелгән бюджет йөкләмәләре лимитлары нигезендә төзелә.

Бюджет язмасын раслау һәм аңа үзгәрешләр кертү район бюджеты акчаларын баш бүлүче (бүлүче) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Чыгымнар буенча бюджет язмасы күрсәткечләре, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 190 һәм 191 статъяларында каралган очрактардан тыш, чираттагы финанс елы башына кадәр бюджет акчаларын бүлүчеләргә һәм (яисә) бюджет акчаларын алучыларга житкерелә.

4. Бюджет язмаларын төзү һәм алып бару тәртибе район бюджеты акчаларын баш бүлүченең (бүлүченең) чыгымнар төрләре элементлары (төркемчәләре һәм

элементлары) кодлары, шулай ук дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү кодлары буенча бюджет язмасы белән раслана торган күрсәткечләрен детальләштерүне гамәлгә ашыру хокукын яисә бурычын билгеләргә мөмкин.

5. Жыелма бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә район бюджеты акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрен жыелма бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

Район бюджеты акчаларын бүлүченең бюджет язмасы күрсәткечләре нигезендә район бюджеты акчаларын баш бүлүченең чыгымнары буенча бюджет язмасы белән расланган күрсәткечләрен район бюджеты акчаларын баш бүлүченең бюджет язмасына тиешле үзгәрешләр кертмичә үзгәртү рөхсәт ителми.

54 Статья. Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет үтәлеше, бюджет кытлыгын финанслау чыганакаларының Баш администраторлары, администраторлары тарафыннан жыелма бюджет язмасы нигезендә, финанс-бюджет палатасы тарафыннан бюджет законнары нигезләмәләре нигезендә билгеләнгән тәртиптә район бюджетының бердәм счётында калган акчалар белән идарә итү операцияләреннән тыш гамәлгә ашырыла.

Бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары буенча бюджет ассигнованиеләре исәбеннән үтәлгә тиешле акчалата йөкләмәләрен түләүне санкцияләү Финанс-бюджет палатасы билгеләгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

55 Статья. Район бюджетын үтәгәндә район бюджеты турындагы карар белән расланганнан тыш фактта алынган керемнәрдән файдалану

Район бюджетын үтәгәндә район бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәреннән гомуми күләмнән тыш фактта алынган керемнәр, агымдагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, Муниципаль бурыч алулар, муниципаль бурычны түләүгә, шулай ук аларны үтәү өчен Россия Федерациясе Бюджет Кодексының 217 статьясындагы 3 пунктында каралган күләмдә бюджет ассигнованиеләре житмәгән очракта, муниципаль районның гавами норматив йөкләмәләрен үтәүгә финанс-бюджет палатасы тарафыннан жибәрелә ала.

Максатчан билгеләнеше булган физик һәм юридик затлардан, шул исәптән район бюджетына элгә Нигезләмәнең 56 статьясындагы 4 пунктында билгеләнгән тәртиптә керә торган, район бюджетын үтәгәндә район бюджеты турындагы карар белән расланган керемнәрдән тыш фактта алынган субсидияләр, субвенцияләр, башка бюджетара трансфертлар бирү максатларына ярашлы рәвештә район бюджеты чыгымнарын арттыруга жибәрелә, агымдагы финанс елына һәм план чорына район бюджеты турындагы карарга үзгәрешләр кертмичә, жыелма бюджет язмасына үзгәрешләр кертү белән.

56 Статья. Агымдагы финанс елы тәмамлану

1. Район бюджетын үтәү буенча операцияләр 31 декабрьдә тәмамлана, моннан тыш, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 242 статьясындагы 2 пунктында күрсәтелгән операцияләрдән тыш.

Агымдагы финанс елында район бюджетын үтәү буенча операцияләре төгәлләү Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм элге статья таләпләре нигезендә финанс-бюджет палатасы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

2. Бюджет ассигнованиеләре, бюджет йөкләмәләре лимитлары һәм агымдагы финанс елын финанслауның иң чик күләмнәре 31 декабрьдә үз көченә керә.

Агымдагы финанс елының соңгы эш көненә кадәр район бюджеты үтәләшенә казначылык хезмәтә күрсәтүче орган билгеләнгән тәртиптә район бюджетының бердәм счётында калган акчалар цикләрендә бюджет йөкләмәләрен түләргә тиеш.

3. Бюджет акчаларын алучылар тарафыннан район бюджетының бердәм счётында булмаган бюджет акчаларының файдаланылмаган калдыклары агымдагы елның соңгы ике эш көненнән дә соңга калмыйча бюджет акчаларын алучылар тарафыннан район бюджетының бердәм счётына күчереләргә тиеш.

4. Агымдагы финанс елында субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертлар бюджет керемәнә кире кайтарылырга тиеш, аннан алар бирелгән иде.

Бюджет чараларының баш администраторы карары нигезендә агымдагы финанс елында файдаланылмаган, максатчан билгеләнештә файдаланылмаган субсидияләр һәм башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларга ихтыяж булу турында район бюджетының бюджет акчалары күрсәтелгән бюджетара трансфертларның калган өлешеннән артмаган күләмдә чираттагы финанс елында күрсәтелгән бюджетара трансфертларны бирү максатларына бюджет чыгымнарын финанс белән тәмин итү өчен элек бирелгән бюджет керемәнә кайтарылырга мөмкин.

Субсидияләр, субвенцияләр һәм максатчан билгеләнештәге башка бюджетара трансфертлар рәвешендә алынган бюджетара трансфертларның файдаланылмаган өлеше район бюджеты керемәнә күчерелмәгән очракта, күрсәтелгән акчалар, Россия Федерациясе Финанс министрлыгы билгеләгән гомуми таләпләренә үтәп, район бюджеты керемәнә алынырга тиеш.

5. Финанс-бюджет палатасы агымдагы финанс елы тәмамланганда аларның эшчәнлеген Россия Федерациясендә эш көне булмаган бәйрәм көннәрендә чираттагы финанс елының гыйнвар аенда гамәлгә ашыру өчен кирәкле акчалар белән район бюджеты акчаларын алучыларны тәмин итү тәртибен билгели.

Кисәк V. нигезләре төзү, тышкы тикшерү, БЮДЖЕТ ХИСАБЫН КАРАУ ҺӘМ РАСЛАУ.

57 Статья. Бюджет исәбе һәм район бюджеты үтәләше турында хисап

1. Бюджет исәбенә һәм бюджет хисаплылыгының бердәм методологиясе һәм стандартлары Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе Финанс министрлыгы тарафыннан билгеләнә.

2. Бюджет хисаплылыгы үз эченә ала:

- 1) бюджет үтәләше турында хисап;
- 2) бюджет үтәләше балансы;
- 3) эшчәнлекнең финанс нәтижеләре турында хисап;
- 4) акча чараларының хәрәкәте турында хисап;
- 5) аңлатма язуы.

2. Районның бюджет хисабы бюджет акчаларының тиешле баш администраторларының жыелма бюджет хисабы нигезендә Финанс-бюджет палатасы тарафыннан төзелә.

3. Муниципаль районның бюджет хисабы еллык. Район бюджетының үтөлеше турында хисап квартал саен исәпләнә.

4. Муниципаль районның бюджет хисабы район башкарма комитетына финанс-бюджет палатасы тарафыннан тапшырыла.

Агымдагы елның беренче кварталында, яртыеллыгында һәм тугыз аенда район бюджетының үтөлеше турында хисап районның башкарма комитеты тарафыннан раслана һәм хисап тапшыру срогы чыкканнан соң ун көннән дә соңга калмыйча район Советына һәм Контроль-хисап палатасына жиберелә.

Район бюджетының үтөлеше турында еллык хисап район Советы карары белән расланырга тиеш.

58 статья. Район бюджетының үтөлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү

1. Район бюджетының үтөлеше турында еллык хисап, аны район Советында караганчы, бюджет акчалары баш администраторларының бюджет хисабын тышкы тикшерүне һәм район бюджеты үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә бирүне үз эченә алган тышкы тикшерү узарга тиеш.

2. Район бюджетының үтөлеше турында еллык хисапны тышкы тикшерү, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләрен үтәп һәм федераль законнарда билгеләнгән үзенчәлекләренә исәпкә алып, район Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә Контроль-хисап палатасы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Районның башкарма комитеты аңа агымдагы елның 1 апреленнән дә соңга калмыйча бәяләмә бирү өчен район бюджетының үтөлеше турында хисап бирә. Район бюджеты үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә эзерләү бер айдан да артмаган срокта уздырыла. Бюджет үтөлеше турындагы хисапка Бәяләмә бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисабының еллык бюджет хисабын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә эзерләнә.

4. Район бюджетының үтөлеше турында еллык хисапка Бәяләмә контроль-хисап палатасы һәм район башкарма комитетына тапшырыла.

59 статья. Район Советына район бюджетының үтөлеше турында еллык хисапны тәкъдим итү, карау һәм раслау

1. Ел саен 1 майдан да соңга калмыйча, район башкарма комитеты житәкчесе хисап финанс елына бюджет үтөлеше турында хисап тапшыра.

2. Бюджетның үтөлеше турындагы еллык хисап белән бер үк вакытта аңа бюджет һәм бюджет хисабы үтөлешенә анализ булган аңлатма, муниципаль биремне үтәү турындагы белешмәләр һәм (яисә) бюджет ассигнованиеләреннән файдалануның башка нәтижәләре турындагы белешмәләр, Район бюджетының үтөлеше турында район Советы карары проекты, Район бюджетының үтөлеше турында бюджет хисабы һәм районның берләштерелгән бюджетының үтөлеше турында бюджет хисабы, Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документлар тапшырыла.

3. Район Советы утырышында Башкарма комитет житәкчесенең доклады яки Аның ризалыгы буенча район бюджеты үтөлеше турында финанс-бюджет палата-

сы житәкчесе доклады, шулай ук районның Контроль-хисап палатасы житәкчесе доклады тыңлана.

4. Фикер алышу һәм район бюджеты үтәлеше турындагы хисапны карау нәтижеләре буенча район Советы район бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау яки «Спас муниципаль районы» муниципаль берәмлеге бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау турындагы карарны кире кагу турында Карар кабул итә.

5. Бу очракта, район Советы тарафыннан район бюджеты үтәлеше турындагы карар кире кагылган очракта, ул кире кайтарыла фактларын бетерү өчен дәрәс булмаган яки тулы булмаган чагылдыру мәгълүматлар һәм кабат тапшыру срогы, түгел, бер айдан артык.

60 статья. Район бюджетының үтәлеше турында карар

Район бюджетының үтәлеше турындагы карар белән, район бюджетының керемнәренә, чыгымнарының һәм дефицитының (профицитының) гомуми күләмен күрсәтеп, хисап финанс елы өчен район бюджетының үтәлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында район бюджетының үтәлеше турындагы карарга аерым кушымталар белән түбәндәге күрсәткечләр раслана:

- район бюджеты керемнәре классификациясе кодлары буенча район бюджеты керемнәре;

- керем төрләре кодлары, керемнәр подвидалары, дәүләт идарәсе секторының район бюджеты керемнәренә караган операцияләре классификациясе буенча бюджет керемнәре;

- район бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча бюджет чыгымнары;

- бюджет чыгымнары классификациясенә бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча район бюджеты чыгымнары;

- район бюджеты кытлыгын район бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarы классификациясе кодлары буенча финанслау чыганаclarы;

- бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаclarына карый торган дәүләт идарәсе секторының операцияләр классификациясенә бюджетлар кытлыкларын финанслау чыганаclarы төркемнәре, төркемчәләре, статьялары, төрләре буенча бюджетны финанслау чыганаclarы.

Район бюджетының үтәлеше турындагы карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм район Советының муниципаль хокукый актларында билгеләнгән башка күрсәткечләр раслана.

VI кисәк. МУНИЦИПАЛЬ ФИНАНС КОНТРОЛЕ

61 Статья. Муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыручы органнар

1. Тышкы муниципаль финанс контроле-район Контроль-хисап палатасының контроль эшчәнлеге.

2. Эчке муниципаль финанс контроле-район финанс-бюджет палатасының һәм кредитларны баш бүлүчеләрнең контроль эшчәнлеге.

3. Алдан контроль район бюджетын үтәү барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

4. Алга таба контроль район бюджетының үтөлеше нәтижәләре буенча, аның үтөлешенә законлылыгын, исәп-хисапның дөреслеген билгеләү максатыннан башкарыла.

5. Муниципаль финанс тикшерүе органнарының бюджет вәкаләтләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Россия Федерациясенә, Татарстан Республикасының башка норматив-хокукый актлары нигезендә билгеләнә.